

SAHLGRENSKA AKADEMIN

**INSTITUTIONEN FÖR NEUROVETENSKAP
OCH FYSIOLOGI
ARBETSTERAPI**

PAPPA SITTER I FÄNGELSE!

En intervjustudie om familjestödjares
erfarenheter av aktiviteters betydelse för barn
med en frihetsberövad förälder

Cecilia Königson och Erica Lilic

Examensarbete:	15 hp
Program:	Arbetsterapeutprogrammet 180 hp
Kurs	ARB341 Självständigt arbete i arbetsterapi
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	VT 2019
Handledare:	Birgitha Archenholtz, Med. Dr, leg. arbetsterapeut
Examinator:	Christina Andersson, Lektor, Med. Dr, leg. arbetsterapeut

Sammanfattning

Examensarbete:	15 hp
Program:	Arbeterapeutprogrammet 180 hp
Kurs:	ARB341 Självständigt arbete i arbetsterapi
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	Vt 2019
Handledare:	Birgitha Archenholtz, Med. Dr, leg. arbetsterapeut
Examinator:	Christina Andersson, Lektor, Med. Dr, leg. arbetsterapeut

Bakgrund	Möjligheterna till ett rikt aktivitetsliv kan se olika ut för olika grupper i samhället, en utsatt grupp är barn med en frihetsberövad förälder. Aktivitet innefattar allt det som människan gör genom livet och arbetsterapeutisk teori syftar till att förstå och skildra det mänskliga görandet och dess olika betydelser. Delaktighet i meningsfulla och betydelsefulla aktiviteter är alla barns rättighet oavsett ålder, kapacitet och förutsättningar. Att få sin förälder frihetsberövad kan påverka barnets liv och hälsa på ett mycket drastiskt och plötsligt sätt. I nuläget finns ingen arbetsterapeutisk forskning som ur ett aktivitetsperspektiv förklarar målgruppens situation eller behov. Det finns olika organisationer som genom stöd och en rad aktiviteter arbetar för att förbättra barnens villkor, dock har det visat sig att dessa insatser inte är tillräckliga för att möta målgruppens behov.
Syfte	Syftet med studien var att undersöka familjestödjares erfarenheter av aktiviteters betydelse för barn med en frihetsberövad förälder.
Metod	Föreliggande studie är av kvalitativ metod. Intervjuer med fem yrkesverksamma familjestödjare genomfördes och analyserades med hjälp av Graneheim och Lundmans kvalitativa innehållsanalys.
Resultat	Familjestödjarnas erfarenheter av aktiviteters betydelse för barn med en frihetsberövad förälder skapade de tre huvudkategorierna: Välbefinnande, Samhörighet och Stabilitet. Resultatet visade att lustfyllda och avkopplande aktiviteter är av särskild betydelse för känslan av att bara få vara barn. Studiens resultat indikerade även att upprätthållandet av utförandet av tidigare aktiviteter är av stor vikt för att uppnå en känsla av kontinuitet och normalitet hos barnet.
Slutsats	Utförandet av aktiviteter har visat sig fylla en viktig funktion för barn med en frihetsberövad förälder. Olika aktiviteter har olika betydelser men ett gemensamt drag är att de på olika sätt bidrar till att främja barnens hälsa och välmående. Genom ett tydligt aktivitetsperspektiv skulle den arbetsterapeutiska kompetensen kunna bidra till att barnens situation förbättras.

Abstract

Thesis:	15 hp
Program:	Occupational Therapy program 180 hp
Course:	ARB341 Bachelor thesis in Occupational therapy
Level:	First Cycle
Semester/year:	St 2019
Supervisor:	Birgitha Archenholtz, Ph.D, Reg. Occupational therapist
Examiner:	Christina Andersson, Lector, Ph.D, Reg. Occupational therapist
Keyword:	Occupational therapy, parent child relation, habits, discrimination

Background	The opportunities for a rich occupational life can be different for different groups in the society; a vulnerable part of the population are children with an incarcerated parent. Occupation includes everything that the human does through life and occupational therapy theory aims at understanding and describing human behaviour and its different meanings. Participation in meaningful and important occupations is every child's right regardless age, capacity and condition. When a parent is incarcerated, it may affect the child's life and health in a very dramatic and sudden way. At present there is no occupational therapy research, which from an occupational perspective explains the situation or needs of the target group. There are different organizations that through support and several activities work in order to improve the children's conditions. However, it has been found that these efforts are not sufficient to meet the needs of the target group.
Aim	The aim of the study was to investigate family supporters' experiences of the meaning of occupation amongst children with an incarcerated parent.
Method	A qualitative methodology was selected for this study. Interviews with five professional family supporters have been performed. The material has been analysed using a qualitative content analysis described by Graneheim and Lundman.
Result	The family supporters' experiences of the importance of activities for children with an incarcerated parent created the three main categories: Well-being, Belonging and Stability. The result showed that joyful and relaxing activities are of particular importance for the feeling of just being a child. The result of the study also indicated that maintaining the performance of previous occupations are of great importance for achieving a sense of continuity and normality for the child.
Conclusion	Occupational performance has been shown to play an important role for children with an incarcerated parent. Different occupations have different meanings, but a common feature is that they in various ways contribute to promote health and well-being among these children. By applying an occupational perspective, the occupational therapeutic competence could contribute to an improved situation for the children.

Innehållsförteckning

Bakgrund	1
Syfte	3
Metod	3
Metodval.....	3
Urval.....	3
Procedur	4
Material	4
Analys.....	4
Etiska överväganden.....	5
Resultat.....	6
Välbefinnande	7
Avkoppling.....	7
Minska känslor av skuld och skam.....	7
Självkänsla och självförtroende.....	7
Samhörighet	8
Stabilitet	8
Kontinuitet.....	8
Normalitet.....	8
Diskussion	9
Resultatdiskussion.....	9
Metoddiskussion.....	11
Slutsats och kliniska implikationer.....	13
Referenser.....	15

Bakgrund

En fundamental uppfattning inom arbetsterapi är att människans liv och hälsa är beroende av aktivitet. Möjligheterna till ett rikt aktivitetsliv kan se olika ut för olika grupper i samhället (1). En utsatt grupp är barn och ungdomar med frihetsberövade föräldrar, frihetsberövandet innebär oftast en förlust och separation som förändrar livssituationen (2). Enligt barnrättsorganisationen Barn och ungdom med förälder/familjemedlem i fängelse (BUFFF) (2), finns det cirka 30 000 barn i Sverige som har en frihetsberövad förälder (2). En kommun får inte per automatik kännedom om alla barn som har en förälder frihetsberövad, det kan därför finnas ett stort mörkertal (3). Begreppet frihetsberövad innebär att en person sitter inlåst och endast får ha en begränsad kontakt med personer utanför anstalten. Att bli anhållen, gripen eller häktad är tre olika former av frihetsberövande (4). Av alla som sitter frihetsberövade i Sverige idag är männen överrepresenterade med 94% (5).

Begreppet aktivitet innefattar allt det som människan gör genom livet och ses som en av grundbultarna för ett optimalt välbefinnande (1). Aktivitet kan även likställas med delaktighet vilket är vanligt inom aktivitetsvetenskapen (6). Delaktighet i aktivitet avser engagemang i aktiviteter i det dagliga livet såsom till exempel skolgång, vilka kan vara nödvändiga eller önskvärda för att uppnå välbefinnande i ett sociokulturellt sammanhang (7). Glädjefyllda aktiviteter som erfars tillsammans med andra bidrar ofta till social delaktighet (8).

The Value and Meaning in Occupations (ValMO) är en begreppsmodell som kan tillämpas för att förstå och skildra mänskligt görande. Modellen bidrar till en ökad förståelse för komplexiteten i människors aktiviteter och dess olika betydelser (9). Samma aktivitet kan ha olika betydelse och mening för olika individer. Erlandsson och Persson (9) beskriver olika aktivitetsvärddimensioner som finns närvarande i alla aktiviteter en person deltar i. Aktivitetsvärddimensionerna består av ett konkret, ett sociosymboliskt och ett självbelönande värde (9). *Det konkreta värdet* skildrar ett påtagligt resultat av en aktivitet, där aktiviteten kan resultera i en färdig produkt eller att en färdighet uppnås, exempelvis genomförandet av en skoluppgift. *Det sociosymboliska värdet* av en aktivitet kan förekomma på ett personligt, sociokulturellt och universellt plan, ett exempel på en aktivitet som kan ha ett sociosymboliskt värde är fredagsmys med familjen. Aktiviteter som ger direkt glädje och välbehag kopplas till *den självbelönande värddimensionen* (9), ett exempel på detta är när själva leken ger barnet glädje.

Barnets utveckling påverkas av ett komplext samspel mellan arv och miljö. En separation mellan barnet och föräldrarna har visat sig påverka barnet i olika hög grad beroende på barnets ålder (10). Vid längre separationer från en förälder går vissa barn igenom olika faser av förtvivlan och ilska för att sedan nå en sorts anpassning som yttrar sig i en form av depression (10). Enligt Kielhofner (11) kan utvecklingsförloppet beskrivas utifrån ett mönster av förändringsprocesser. Miljön har en betydande roll vid förändringar, nya miljömässiga förutsättningar kan sätta igång förändringsprocesser. Aktivitetsutveckling avser deltagande i aktivitet som förändras under olika skeenden i livet (11). Plötsliga förändringar utmanar individens skapande av den egna aktivitetsidentiteten, vilken börjar formas redan i tidig ålder. I ungdomsåren utvecklas aktivitetsidentiteten genom en rad viktiga val, till exempel rörande utbildning och yrkesval (11). I tonåren utvecklas identiteten genom förmågan att identifiera sig med andra och att interagera med personer i sin direkta närhet (10).

Aktivitetsrättvisa (occupational justice) (1), handlar om att erkänna och uppmuntra alla människors förmåga att vara aktiva utan att utsättas för diskriminering och kan endast uppnås så länge alla människor ges det stöd som de behöver för att kunna utföra de aktiviteter som är meningsfulla och hälsofrämjande för dem (1). Aktivitetsrättvisa definieras av Wilcock och Hocking (1) som något som på en strukturell nivå hindrar vissa individer från deltagande i aktivitet, och anbelangar ofta en systematisk diskriminering av marginaliserade grupper i samhället. Om aktivitetsrättvisa ska kunna uppnås överallt krävs att riktlinjer och resurser anpassas efter olika gruppers särskilda behov (1).

Barn och ungdomar formas under uppväxten genom det samspel som sker mellan omgivningen och deltagande i aktiviteter, vilket främjar deras utveckling, förmågor och självkänsla (6). En familj är en sammanhållen enhet där en medlem direkt påverkas av vad den andra gör, vilket innebär att oförutsedda händelser påverkar samtliga familjemedlemmar (12). Att växa upp med en förälder som är fysiskt frånvarande kan påverka barnet på olika sätt, en faktor som visat sig ha betydelse är den närvarande förälderns sätt att hantera och reagera på frånvaron (12). Upprätthållandet av rutiner och goda vanor i en familj beskrivs som en avgörande faktor för att uppnå god hälsa. De vanor och rutiner som utförs i hög grad bidrar till att skapa kontinuitet i barnets liv och utgör den vardagliga repertoaren av aktiviteter, vilket bildar ett aktivitetsmönster (12). Att få vara delaktig i aktiviteter som är meningsfulla och betydelsefulla är alla barns rättighet oavsett ålder, kapacitet och förutsättningar (6). I artikel 3 i Barnkonventionen (14) framgår dessutom att barnets bästa alltid ska beaktas vid alla typer av beslut som rör barnet. Barnperspektivet får således aldrig glömmas bort i beslutsfattande processer, som exempelvis hur samhället ska straffa vuxnas kriminella handlingar (14).

Björkhagen Turesson (15) fann att barnets liv kan förändras på ett mycket plötsligt och drastiskt sätt när en förälder blir frihetsberövad. En annan studie (16) har visat att barn och ungdomar med en frihetsberövad förälder tenderar att värdera sin självskattade hälsa som lägre än andra i samma åldersgrupp (16). Reaktionen som rädsla, nedstämdhet, stress och oro visade sig vara vanliga hos barnet (15). Strukturen i barnets liv förändrades och i många fall innebar frihetsberövandet en förlust av en viktig förebild, en av konsekvenserna av detta kunde vara att barnets kamratkrets fick en större betydelse (15). Eresund och Wrangsjö (17) menar att barn som har haft problematiska relationer med sina föräldrar löper större risk att hamna i en negativ utvecklingsspiral med bland annat ett utåtagerande beteendemönster och svårigheter i skolan som följd (17,18). Barnombudsmannen (18) uppmärksammar att barn och ungdomar med frihetsberövade föräldrar är en osynlig grupp i samhället och att detta delvis beror på ett bristande samarbete mellan olika myndigheter (18). Det framgår även att den forskning som finns om barn och ungdomar med frihetsberövade föräldrars situation är mycket begränsad, för att få den hjälp och de stödinsatser som är nödvändiga krävs det framförallt att gruppen synliggörs (18). Något som bör lyftas är att målgruppen barn och ungdomar med frihetsberövade föräldrar inte kan ses som en homogen grupp, förutsättningarna ser olika ut och så gör även gruppens behov (3).

BUFFF är en av flera organisationer som arbetar för att förbättra målgruppens villkor genom att erbjuda både barnet och övriga familjemedlemmar stöd samt en rad aktiviteter som exempelvis olika utflykter samt möjligheten att umgås med andra barn med liknande erfarenheter. Socialstyrelsens kartläggning och analys påvisade dock att de insatser, stöd och aktiviteter som erbjuds till barn och ungdomar med frihetsberövade föräldrar inte är tillräckliga för att möta målgruppens behov (3).

Litteratursökningar tydliggör att befintlig forskning saknar ett aktivitetsperspektiv på hur barn och ungdomar påverkas av att ha en förälder frihetsberövad samt hur arbetsterapeutiska insatser skulle kunna förbättra målgruppens situation. Med mer forskning inom området skulle den arbetsterapeutiska kompetensen kunna knytas an till specifik kunskap och genom evidensbaserade insatser på bästa sätt tillgodose målgruppens behov.

Syfte

Syftet med studien var att undersöka familjestödjares erfarenheter av aktiviteters betydelse för barn med en frihetsberövad förälder.

Metod

Metodval

En kvalitativ metodansats användes för att besvara studiens syfte vilket innebär att ett holistiskt synsätt har tillämpats, utgångspunkten för datainsamlingen har varit familjestödjarnas egenupplevda erfarenheter (19). Studien bygger på den hermeneutiska vetenskapsteorin vilket innebär att betydelse av olika företeelser skapas utifrån tolkningar (20). Författarnas förståelse är avgörande för vilka tolkningar som blir möjliga att göra, och därmed också för vilken ny förståelse som kan uppnås (20). Målet med den kvalitativa intervjun är att förstå snarare än att förklara, problemet som studeras är av komplex natur och forskaren är därför öppen för många tänkbara svar (21). Graneheim och Lundmans (22) kvalitativa innehållsanalys användes för att granska och tolka insamlad data. Vidare har ett induktivt förhållningssätt tillämpats, vilket innebär att studien börjar i empiriska erfarenheter och upplevelser som sammanställs och tolkas för att leda till ökad kunskap och förståelse (19).

På grund av målgruppens integritetsskydd har erfarenheter och upplevelser inte kunnat inhämtas direkt från personer som växer upp med eller har vuxit upp med en frihetsberövad förälder. Uppgifter har istället inhämtats från yrkesverksamma familjestödjare vars arbete riktar sig till målgruppen. Barn och ungdomar kommer vidare att benämnas som "barn" i studien och avser personer under 18 år.

Urval

Studiens inklusionskriterier var att deltagarna skulle ha minst sex månaders erfarenhet av att arbeta med målgruppen. Vid urval av informanter användes snöbollstekniken (23), vilken bygger på att den första personen som blir tillfrågad att delta i studien ger tips om andra personer som kan bli aktuella som informanter, samma teknik fortsätter tills dess att man anser att urvalet av informanter är tillräckligt (23). Valet av informanter grundade sig således i tillgänglighet och visat intresse av att delta i studien. Undersökningsgruppen kom att bestå av yrkesverksamma familjestödjare som inom tre olika ideella verksamheter arbetar med barn som har en frihetsberövad förälder. Några exklusionskriterier bedömdes inte vara aktuella för studien.

Procedur

Den första personen författarna kom i kontakt med var författaren till en utvärdering av en verksamhet vid namn Solrosen (24), författaren bidrog med kontaktuppgifter till familjestödjare på Solrosen i Göteborg (25) som i sin tur tipsade om BUFFF i Göteborg (2) och Vårsol i Jönköping (26) vars arbete likaså riktar sig till målgruppen. Informanter från tre olika verksamheter inbjöds således att delta i studien, varav två personer från varje verksamhet anmälde sitt intresse. Informationsbrev om studiens upplägg och syfte samt samtyckesformulär skickades till samtliga verksamhetschefer. Efter mottaget samtycke från vederbörande verksamhetschefer skickades informationsbrev och godkännande ut till de tilltänkta informanterna. En av informanterna hade dock inte möjlighet att bli intervjuad inom tidsramen för studiens datainsamling och därav blev det ett oplanerat bortfall på en person. Deltagarna i studien kom slutligen att bestå av fem yrkesverksamma familjestödjare med minst sex månaders erfarenhet av att arbeta med barn med en frihetsberövad förälder. Intervjuerna genomfördes under arbetstid i enskilda och ostörda rum på respektive verksamhet och tog från 16 till 52 minuter att genomföra. Båda författarna närvarade vid samtliga intervjutillfällen men turades om att genomföra intervjuerna med hjälp av en semistrukturerad intervjuguide. En av författarna intog rollen som observatör samt förde minnesanteckningar, vilka bidrog till att påminna om när informanternas erfarenheter förtydligades genom till exempel kroppsspråk.

Intervjuerna spelades in med hjälp av en diktafon samt en mobiltelefon som extra säkerhet, diktafonen testades innan genomförandet av intervjuerna för att säkerställa att den skulle komma att hanteras på ett korrekt sätt. Det inspelade materialet transkriberades ordagrant i nära anslutning till avslutad intervju, även sådant som skratt, harklingar och pauser nedtecknades. Materialet kommer att behandlas konfidentiellt och det kommer inte att vara möjligt att koppla resultatet till någon enskild individ.

Material

Materialet består av fem semistrukturerade inspelade intervjuer, som av författarna bakom studien har transkriberats till 51 sidor med enkelt radavstånd. Intervjuerna grundar sig i en semistrukturerad intervjuguide, där frågorna har delats in i följande tre huvudområden: *Aktiviteter på verksamheten, aktiviteter i barnets vardag och aktiviteter på anstalten*. Till intervjuguiden fanns sonderande följdfrågor för att öka chanserna till att erhålla mer informativa svar i de fall där informanten uttryckte sig kortfattat. Ljudfilerna kommer att arkiveras på institutionen för neurovetenskap och fysiologi, arbetsterapi/fysioterapi på Sahlgrenska akademien vid Göteborgs Universitet.

Analys

Det transkriberade materialet har analyserats med hjälp av Graneheim och Lundmans (22) kvalitativa innehållsanalys, där likheter och olikheter har identifierats i den transkriberade texten (22). Med hjälp av denna metod har materialet granskats och tolkats för att det skulle bli möjligt att dra slutsatser rörande familjestödjares erfarenheter av aktivitetens betydelse för barn med en frihetsberövad förälder.

För att få en grundläggande helhetsuppfattning om materialets innehåll läste författarna bakom studien igenom det transkriberade materialet flertalet gånger. Meningsbärande

enheter bestående av ord, meningar eller hela stycken som relaterar till varandra genom innebörd och kontext samt besvarar studiens syfte samt besvarar studiens syfte synliggjordes (22). Därefter kondenserades de meningsbärande enheterna, vilket innebär att texten komprimeras men att väsentligt innehåll bevaras. Nästa steg i processen var att koda materialet, vilket innebär att texten abstraherades där koderna avsåg kärnan av innehållet (22). De olika koderna jämfördes sedan utifrån likheter och skillnader för att det skulle bli möjligt att utifrån gemensamma strukturer kategorisera materialet. De ursprungliga kategorierna diskuterades och jämfördes av författarna vilket resulterade i att vissa av kategorierna sammanfördes samt att underkategorier och huvudkategorier kunde identifieras. Processen med att skapa kategorier innebär att materialet genomgick en viss grad av tolkning av författarna, detta för att studiens resultat skulle bli meningsfullt och begripligt.

Tabell 1. Exempel på analysprocessen från meningsenhet till huvudkategori.

Meningsenhet	Kondenserad enhet	Kod	Underkategori	Huvudkategori
"...och här behöver jag [barnet] inte ta ansvar för, för att min förälder, ja, eller landa fel, ta ansvar föräldern"	Inte behöva ta ansvar för föräldern	Inte ta ansvar	Avkoppling	Välbefinnande
"...det kan ju vara att de här barnen inte får leka med sin bästa kompis för att pappan eller mamman sitter i fängelse så att då kanske de tappar umgänget..."	Barnen kanske inte får leka med bästa kompis, då pappan eller mamman sitter i fängelse... tappar kanske umgänget.	Utanförskap	Samhörighet	Samhörighet
"det kan finnas den möjligheten...där man också att ha kan få övernatta så finns det ju verkligen möjlighet att ha ett ganska hemligt...ja...samvaro och göra många olika saker"	Möjligheten att övernatta, ganska hemligt. En samvaro att göra olika saker.	Mer hemlik tillvaro	Normalitet	Stabilitet

Etiska överväganden

Att genomföra intervjuer kan innebära en förhållandevis intim kontakt med individerna som medverkar, vilket innebär att en rad etiska överväganden har behövts beaktas. En risk är att intervjuaren kan komma att hamna i en maktposition gentemot den som intervjuas, detta benämns som en del i intervjuareffekten (27). För att minimera risken för en ojämn maktbalans under intervjun har endast en av författarna till studien varit aktiv och ställt frågor till informanten. Innan intervjuerna startade fick informanterna dessutom ge sitt medgivande till att en person utöver den som intervjuar närvarar under intervjun. Intervjuerna genomfördes på informanternas arbetsplatser, det vill säga i en för informanterna välbekant

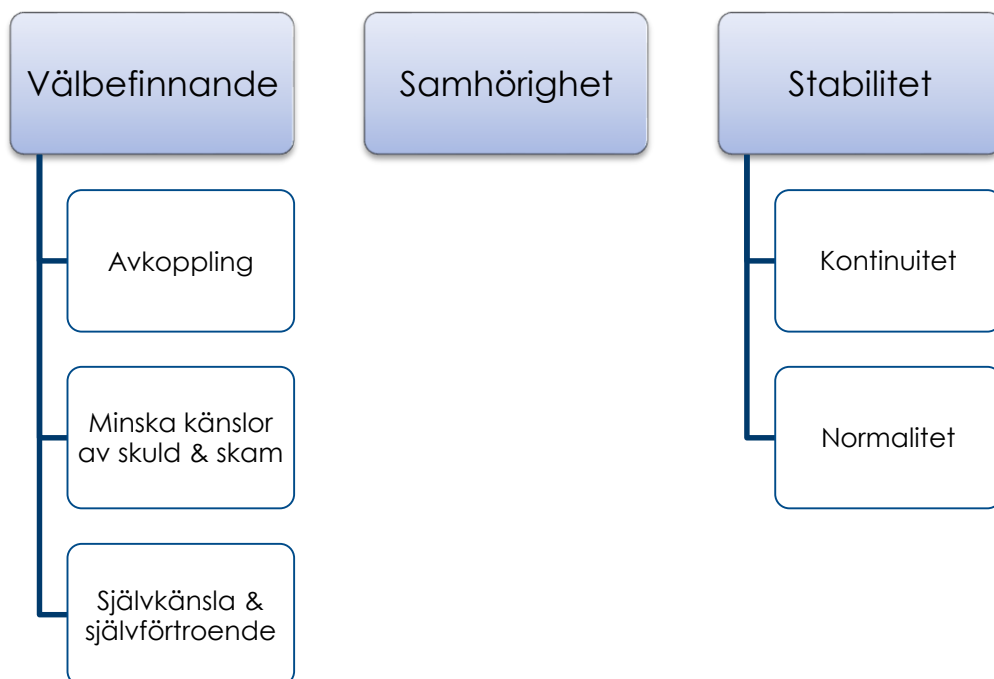
miljö detta kan ytterligare ha minskat risken för en ojämn maktbalans. Samtliga av studiens informanter har avidentifierats, inget av det som framhålls i svaren kommer att kunna knytas till någon enskild person.

Ett informerat samtycke innebär att de tilltänkta informanterna får adekvat och lättbegriplig information om studien, möjlighet till betänketid kring huruvida de vill delta eller ej samt att deltagandet ska vara helt frivilligt. Samtliga steg i den informerade samtyckesprocessen har genomgåts då personerna först erhöll ett informationsbrev innehållandes information om studiens upplägg och syfte, information om att materialet kommer att behandlas konfidentiellt samt att personen när som helst kan avsluta intervjun (27). Informanterna blev även informerade om att det färdiga resultatet kommer att publiceras digitalt på GUPEA som ett examensarbete på kandidatnivå. Därefter inväntades svar från de tilltänkta informanterna, författarna bakom studien har inte på något sätt försökt övertala någon av informanterna till att delta i studien, deltagandet kan därför bedömas ha skett frivilligt (27).

Resultat

Studiens resultat baseras på intervjuer med fem familjestödjare som är yrkesverksamma inom tre olika verksamheter. Materialet från intervjuerna var varierande men övergripande gemensamma karaktärsdrag gav upphov till de tre huvudkategorierna: Välbefinnande, Samhörighet och Stabilitet med tillhörande fem underkategorier (se figur 1).

Huvudkategorierna innefattar aspekter av familjestödjarnas erfarenheter av aktivitetens betydelse för barn med en frihetsberövad förälder och underkategorierna dess betydande faktorer.

Figur 1. En schematisk illustration av de tre huvudkategorierna med tillhörande underkategorier.

Välbefinnande

Familjestödarna beskriver att aktiviteter har olika betydelse för barnen, men betonade behovet av att få komma till en trygg plats där barnen genom bland annat samtal och kreativt uttryck får möjlighet att bearbeta det som hänt. Deltagande i aktiviteter på verksamheterna kan stärka barnets välbefinnande genom att ge både avkoppling och avlastning.

Avkoppling

Familjestödarna upplevde att verksamheterna blev en arena där barnen kunde koppla av, att få komma till en trygg plats och delta i olika aktiviteter innebar många gånger en paus från vardagen och situationen i hemmiljön. Av familjestödarnas erfarenheter framgick att många av barnen tog på sig ett stort ansvar gentemot omsorgsföräldern, på verksamheterna kunde de släppa ansvaret för en stund och istället leka och ha roligt. Möjligheten att bara få vara barn genom till exempel utförandet av lustfyllda aktiviteter var någonting som belystes starkt. Familjestödarna berättade vidare att de kunde se att barnens oro minskade av den lugna miljön på verksamheten.

“En möjlighet att få vara barn och bli lite avlastad och få leka, få göra saker som man kanske inte annars gör under, en tid i livet när familjen är i kris”

Minska känslor av skuld och skam

Utmärkande är att barnen enligt familjestödarna ofta känner skuld och skam på grund av föräldrarnas frihetsberövande. En familjestödare beskriver till exempel hur barnen kan klandra sig själva och tro att det är deras fel att föräldern hamnat i fängelse. En lekfull metod och aktivitet som familjestödarna använder sig av för att underlätta för barnen att kommunicera sina känslor och tankar är tejpning. En familjestödare berättar om hur barnen med hjälp av tejpning bygger upp miljöer och använder figurer för att aktivt visa vad de varit med om. Något som också framhävs är betydelsen av att barnen blir inkluderade i förfarandet kring föräldern, genom samtal och olika typer av lekfulla aktiviteter tillsammans med familjestödarna kan barnet få en ökad förståelse för situationen.

”Vikten av att ge information, det är ju liksom, det står verkligen i fokus och att avlasta skulden och skammen”

Självkänsla och självförtroende

Familjestödarna beskrev ett behov hos barnen av att få utlopp för känslor. De berättade om hur de stimulerar barnen till att hitta egna sätt att börja närma sig de känslor som är kopplade till föräldrarnas frihetsberövande. Den fria bearbetningen kan till exempel ta sig uttryck i skapandet av musik, måleri eller pyssel. Att få bearbeta sina tankar och känslor genom ett sådant individuellt och kreativt uttryckssätt har enligt familjestödarna visat sig kunna stärka självkänsla och självförtroende hos barnen samt skapa ett hopp om framtiden. Barnen har fått uppträda vid olika sammankomster på verksamheten och på så sätt visat upp vad de skapat, något som enligt familjestödarna varit mycket uppskattat och som också ytterligare kunnat stärka självkänsla och självförtroende hos barnen.

“Möjlighet att få spela... uppträda inför andra...det är också något som kan stärka självkänslan och självförtroendet”

Samhörighet

Vikten av att känna samhörighet var ett återkommande tema i intervjuerna. Familjestödjarna berättade om den stora betydelsen av att få träffa andra barn med liknande erfarenheter, detta var särskilt viktigt då det framkom att många av barnen tror att de är helt ensamma om sin situation. Genom att göra roliga saker tillsammans på verksamheterna kan barnen få vara i ett sammanhang där det finns en öppenhet kring föräldrarnas frihetsberövande, vilket bidrar till att de snabbt finner en samhörighet. Vikten av att göra roliga saker tillsammans betonades starkt. Föräldrarnas frihetsberövande ger enligt familjestödjarna också upphov till olika former av sociala utmaningar. Om andra får kännedom om föräldrarnas frihetsberövande riskerar barnen att bli dömda av andra vilket till exempel kan resultera i att de inte längre får leka med bästa kompisen eller att de blir utsatta för mobbning.

“Vikten av att få möta andra...att få känna att man inte är ensam om sin situation...”

Stabilitet

Familjestödjarna vittnar om att barnets liv kan förändras på många olika sätt av föräldrarnas frihetsberövande. Att behålla gamla vanor och aktiviteter samt behovet av att få känna känslan av att saker är som vanligt, både i hemmiljön och på anstalten i samvaron med den frihetsberövade föräldern, belystes av familjestödjarna.

Kontinuitet

Att en av föräldrarna i en familj blir frihetsberövad kan innebära att en inkomst försvinner, något som lyftes av familjestödjarna var att många barn på grund av bristande ekonomiska förutsättningar fick sluta med sina tidigare fritidsaktiviteter. Vikten av att få fortsätta med sina tidigare aktiviteter belystes. Möjligheten att åka iväg på semester är något som begränsas eller försvinner helt för många, vilket till exempel kan bero på att omsorgsföräldern tvingas arbeta mer än tidigare för att kunna försörja familjen. Familjestödjarna berättade vidare att omsorgsföräldrarna kan ha mindre ork att engagera sig i barnet samt att de i de fall där föräldrarna levit tillsammans innan frihetsberövandet kan ha svårt att till exempel köra barnet till olika aktiviteter.

“Vikten av att fortsätta med aktiviteter att...den är stor för alla barn, men också när man går igenom tunga saker i livet att liksom vardagen fortgår”

Normalitet

Familjestödjarna beskrev hur olika begränsningar och möjligheter i miljön på anstalten skapar olika goda förutsättningar för anstaltsbesöken. Vikten av förutsättningar för en god kontakt med den frihetsberövade föräldern var någonting som belystes av familjestödjarna. Att kunna göra saker tillsammans med den frihetsberövade föräldern framhölls som viktigt då det bidrar till att skapa en känsla av vara vanlig tillsammans med föräldern, vilket enligt

familjestödjarna kan bidra till en bättre relation. Familjestödjarna påpekade att det är många barn som uppskattar övernattningslägenheter för att de ger upplevelsen av en mer hemlik situation och samvaro med föräldern. I en övernattningslägenhet kan barnet och den frihetsberövade föräldern exempelvis laga mat, spela spel, leka och läsa böcker tillsammans. Familjestödjarna framhöll dessutom att utförandet av aktiviteter som är förknippade med olika högtider och traditioner bidrar till en ökad känsla av normalitet.

“Man får möjlighet att se mer av sin förälder... och också göra lite, lite mer normala saker ihop. Vardagliga saker”

Diskussion

Resultatdiskussion

Familjestödjarnas erfarenheter av aktivitetens betydelse för barn med en frihetsberövad förälder skapade de tre huvudkategorierna: Välbefinnande, Samhörighet och Stabilitet. Resultatet har gett upphov till två huvudfynd, där det första är lustfyllda och avkopplande aktiviteter betydelse för känslan av att bara få vara barn. På verksamheterna kan sådana aktiviteter ge barnet en andningspaus från en vardag som plötsligt inneburit fler påfrestningar än tidigare samt tillgodose behovet av att bara få vara barn. Resultatets andra huvudfynd är betydelsen av att upprätthålla utförandet av aktiviteter som utförts tidigare, därmed uppnås en känsla av kontinuitet och normalitet hos barnet. Aktivitetsmönstret (12) kan upprätthållas genom att barnet ges möjlighet att fortsätta med samma fritidsaktiviteter som tidigare samt att barnet i så hög grad som möjligt kan fortsätta att utföra samma aktiviteter som tidigare tillsammans med den frihetsberövade föräldern.

Studiens resultat påvisar att hela familjen försätts i en kris efter frihetsberövandet av föräldern. Även i utvärderingen av Solrosen (24) beskrivs frihetsberövandet som en krissituation för hela familjen och detta belyses även av Cullberg (28) som skriver att samtliga familjemedlemmar hamnar i en krissituation när en av familjemedlemmarna drabbas av en oförutsedd kris. För barnet i familjen kan krisen ofta yttra sig genom till exempel problem i skolan. Vid kriser som anbelangar plötsliga separationer är känslan av övergivenhet den mest påfallande känslan och den kan ta sig uttryck i sorg, förtvivlan och tomhet samt i vissa fall vrede (28). Att barnet får chans att bearbeta sådana känslor antas vara av stor vikt för barnets fortsatta utveckling, (28) och här har delaktighet i aktivitet på verksamheterna visat sig ha stor betydelse. Något som ytterligare bedöms stärka betydelsen av att delta i aktiviteter på verksamheterna är att det i Solrosens utvärdering (24) fastställts att barnet i vissa fall tar på sig ett ansvar för omsorgsföräldern. Resultatet i föreliggande studie påvisade ett behov hos barnen av att kunna släppa ansvar för att genom lek och lustfyllda aktiviteter bara få vara barn. Tidigare forskning ger stöd för att leken har en stark positiv inverkan på barn som av olika anledningar mår dåligt (29). Lek och lustfyllda aktiviteter kan vara ett sätt för barnet att bearbeta intryck samt ett verktyg för att hantera problem och konflikter (10). Vidare bidrar leken till att barnen frigör sig från regler, krav och ångestfyllda känslor. Forskning har dessutom visat att leken har en avstressande effekt och är en tydlig väg till rekreation (29). Genom att fungera som arenor där barnet får avkoppling och avlastning från situationen samt möjlighet att delta i lustfyllda aktiviteter anses verksamheterna utöver ett ökat välbefinnande även bidra till en ökad aktivitetsrättvisa för målgruppen (1).

Solrosens utvärdering (24) lyfter fram en studie som visar att frihetsberövandet i vissa fall leder till att omsorgsföräldern och barnen tvingas flytta på grund av en förändrad ekonomisk situation, inte sällan till mindre säkra områden. Wilcock och Hocking (1) exemplifierar aktivitetssorättvisa genom att ta upp barn som växer upp i socioekonomiskt utsatta områden där det råder brist på trygga platser att leka på. Att barn tvingas flytta som en följd av föräldrarnas frihetsberövande kan ses som ett exempel på när barnen drabbas av aktivitetssorättvisa genom att deras möjligheter till lek och lustfyllda aktiviteter begränsas. I artikel 31 i Barnkonventionen står dessutom att alla barn har rätt till vila och fritid samt lek och rekreation (14).

Deltagandet i lustfyllda aktiviteter tillsammans med andra barn innefattar både ett konkret, ett sociosymboliskt och ett självbelönande värde enligt ValMO-modellens värdetriad (9). I intervjuerna framkom att barnen till exempel spelar spel med varandra, vilket är en aktivitet där upplevelsen av värde kan återfinnas i alla tre värdedimensioner. Barnens förmågor ökar genom att de blir skickligare på att spela spelet vilket kan identifieras som ett konkret värde (9), det sociosymboliska värdet uppnås genom att de umgås med varandra och blir en del av en gemenskap, det lustfyllda i att spela spel kan definieras som det självbelönande värdet (9). Den föreliggande studiens andra huvudfynd som gäller betydelsen av upprätthållandet av det tidigare aktivitetsmönstret kan också diskuteras utifrån ValMO:s värdetriad. Aktiviteter som utförs tillsammans med den frihetsberövade föräldern kan innebära ett sociosymboliskt värde för barnet genom att de rutiner och traditioner som finns inom familjen upprätthålls samt ett självbelönande värde då det kan handla om att göra roliga saker tillsammans med föräldern. Familjestödarna tog även upp att barnen ibland skapar någonting fysiskt tillsammans med föräldern till exempel genom pyssel, vilket kan innebära ett konkret värde för barnet i form av till exempel ett armband eller en pärlplatta (9). Något som visat sig kunna påverka betydelsen av att utföra olika aktiviteter tillsammans med den frihetsberövade föräldern är anstaltens fysiska miljö, i en barnanpassad miljö skapas bättre förutsättningar för umgänge genom aktivitet. Miljön kan antas påverka upplevelsen av värde i alla av ValMO-modellens tre värdedimensioner, i de fall där besöksrummen är små med mycket begränsade möjligheter till lek och utförande av vardagsnära aktiviteter antas värdeupplevelsen vara låg i samtliga tre dimensioner (9).

Familjestödarnas erfarenheter påvisade vikten av att trots de nya förutsättningarna kunna fortsätta utföra aktiviteter tillsammans med den frihetsberövade föräldern. Genom att göra samma saker som tidigare gjorts tillsammans, så som att till exempel laga mat skapas en känsla av normalitet hos barnet. Upprätthållandet av utförandet av aktiviteter tillsammans med föräldern kan dessutom stärka barnets aktivitetsidentitet eftersom tidigare roller och relationer underhålls (11). Aktivitetsidentiteten innefattar vidare hur våra val av aktiviteter förändras på grund av fysisk- och social miljöpåverkan (11), således blir barnets aktivitetsidentitet sannolikt på flera sätt påverkad av föräldrarnas frihetsberövande.

Familjestödarnas erfarenheter vittnar om att omsorgsföräldrarnas situationer kan bli påfrestade till följd av partnerns frihetsberövande, detta gäller särskilt de fall där föräldrarna levit tillsammans innan frihetsberövandet. En påfrestande situation för omsorgsföräldern kan leda till att denne har mindre ork att engagera sig i barnets aktivitetsliv vilket kan medföra att barnet förlorar aktiviteter som tidigare varit viktiga för barnet. En studie (30) visar att oförutsedda händelser som skapar nya förutsättningar kan förändra eller störa en individs

vanemönster. När yttre omständigheter skapar obalans och rubbar individens beteendemönster kan upprätthållandet av gamla vanor bidra till en betydelsefull känsla av trygghet hos individen (30). För att upprätthålla vanor krävs ansträngning då de lätt kan gå förlorade på grund av en förändrad kontext. Den struktur som vanorna skapar kan vidare utgöra en grund för den sociala samvaron med människorna i individens direkta närhet (30).

En faktor som påvisats kunna innebära att barnet förlorar möjligheten att utföra samma aktiviteter som tidigare är förändrade ekonomiska förutsättningar, föräldrarna kanske inte längre har tillräckliga ekonomiska medel för att betala för barnens fritidsaktiviteter. Stödsatser som syftar till att ge barn med frihetsberövade föräldrar ökade möjligheter att fortsätta utföra aktiviteter som är meningsfulla för dem skapar förutsättningar för att aktivitetsrättvisa (1) ska kunna uppnås hos målgruppen. Delaktighet i aktiviteter och socialt stöd är dessutom aspekter som främjar empowerment vilket är en hälsofrämjande faktor som bland annat handlar om kontroll och makt över sitt liv och sin situation. Empowerment innefattar även tilltro till sina egna förmågor samt om att ha självförtroende och en god självkänsla (31). Att barnen får känna gemenskap och delta i roliga aktiviteter tillsammans med andra barn som delar liknande erfarenheter antas bidra till att främja empowerment. Upprätthållandet av rutiner och goda vanor är andra viktiga hälsofrämjande faktorer (12), förlusten av meningsfulla aktiviteter och vanor kan tänkas ge en negativ effekt på individens hälsa och välbefinnande. På en samhällsnivå kan förlusten av meningsfulla aktiviteter bli en faktor som leder till en känsla av utanförskap hos barnen. Föräldrarnas begränsade ekonomi gör att målgruppen inte har samma förutsättningar som andra jämnåriga att leva ett aktivt liv genom till exempel utförandet av olika typer av fritidsaktiviteter (32). Samhällsinsatser som kan motverka risken för detta utanförskap är att fördela resurser till fritidsgårdar och andra arenor där alla barn kan uppleva delaktighet. Att utföra kreativa och skapande aktiviteter kan främja barnens positiva sidor samt innebära en möjlighet att bearbeta olika skeenden, därmed kan sådana aktiviteter ur ett samhällsperspektiv bidra till en ökad hållbarhet genom att motverka risken att svåra händelser orsakar en negativ utvecklingsspiral som resulterar i ett destruktivt aktivitetsmönster (32). Starka och välfungerande familjerelationer har vidare visat sig vara av stor vikt för att motverka utanförskap (32). En förälders frihetsberövande anses därför vara en riskfaktor för att barnet ska drabbas av ett utanförskap.

Metoddiskussion

Den kvalitativa metoden (19) har bedömts vara lämplig i förhållande till studiens syfte. Författarna ville vara öppna för vilken ny förståelse familjestödjarnas erfarenheter kunde resultera i utan att pröva dessa erfarenheter mot en förutbestämd teori. Det induktiva förhållningssättet anses relevant då det bidrog till en ökad förståelse samt tillämpning av ny kunskap men även för att slutsatser kunde dras av den erhållna empiriska datan (19).

Studiens resultat bedöms sannolikt ha påverkats av att författarna tvingats frångå den ursprungliga tanken om att intervjua barn med en frihetsberövad förälder eller personer som under uppväxten haft en frihetsberövad förälder. Intervjuer med målgruppen hade å ena sidan kunnat bidra med en mer nyanserad bild av vilka betydelser aktiviteter har för barn med frihetsberövade föräldrar. Att intervjua familjestödjare kan å andra sidan ha stärkt resultatets trovärdighet då det kan ha bidragit till att resultatet blivit mindre färgat av känslor och svårigheter med att minnas uppgifter som kunnat vara relevanta för studien. Att intervjua familjestödjare är dessutom förenat med färre risker för deltagarna än genomförandet av intervjuer med målgruppen, att intervjua målgruppen skulle till exempel kunna ha inneburit

emotionella risker i form av obehag eller skam (27). Nyttan som kan uppnås med det valda tillvägagångssättet bedöms överväga dess risker. Då studien har en kvalitativ ansats valdes informanterna ut strategiskt mot bakgrund av att de har erfarenheter som är relevanta för studien. För att besvara syftet ansågs det relevant att intervjua familjestödare med minst sex månaders erfarenhet av att arbeta med målgruppen. Personer som haft en kortare sammanhängande anställning inom berörda verksamheter bedömdes kunna ha bristfälliga uppgifter gällande egenupplevda erfarenheter av aktiviteter betydelse för barnen. Att samtliga informanter var kvinnor kan ha påverkat resultatet jämfört med om könsfördelningen varit jämn.

Att använda snöbollstekniken (23) som urvalsmetod ansågs vara lämpligt då den var tidsbesparande och möjliggjorde att familjestödare från tre olika verksamheter kunde delta som informanter i studien. Metoden bidrog på så sätt till att ett brett perspektiv kunde inhämtas kring familjestödarnas erfarenheter kring betydelsen av aktiviteter för barn med en frihetsberövad förälder. Författarna övervägde på grund av det oplanerade bortfallet att kontakta ytterligare en person som kunnat bli aktuell som informant, detta uteslöts dock eftersom inga nya uppgifter erhöles under intervjun med den femte och sista informanten. Mättnad bedömdes således ha uppnåtts efter att intervjuerna med studiens fem informanter avslutats. Det var inte antalet informanter som var viktigast utan hur pass omfattande informanternas erfarenheter var av det som studien syftar till att beskriva (19).

Intervju som metod medför vissa risker, bland annat den så kallade intervjuareffekten (27). Intervjuareffekten innefattar bland annat risken att intervjupersonerna inte svarar helt sanningsenligt utan istället vad de tror att intervjuaren önskar höra (27). För att minska risken för missförstånd och felaktiga tolkningar som hade kunnat påverka datainsamlingen negativt valde författarna att ha personliga möten med samtliga informanter istället för att hålla intervjuer via till exempel telefon eller Skype, detta trots att ett sådant tillvägagångssätt hade kunnat vara tidsbesparande. Att författarna är oerfarna inom intervjuteknik antas ha påverkat utfallet av intervjuerna, mer erfarenhet inom området hade skapat bättre chanser till erhållandet av mer utförliga svar av informanterna. Intervjutekniken upplevdes dock förbättras efter varje genomförd intervju. På grund av bristande underlag av intressenter med adekvata erfarenheter var genomförandet av en pilotintervju inte möjligt. En pilotintervju med en person utan erfarenhet inom området var inte aktuell eftersom den inte bedömdes kunna bidra med relevanta korrigeringar av intervjuguiden. Genomförandet av en pilotintervju hade varit givande för korrigering av intervjuguiden, i de flesta av intervjuerna uppstod vissa oklarheter kring några av frågorna vilket gjorde att förtydliganden krävdes från författarna. Ett förtydligande av begreppet aktivitet gjordes för två av informanterna då det under intervjun blev tydligt att ett sådant krävdes, om alla informanter blivit delgivna detta förtydligande kunde resultatet ha blivit annorlunda.

För att erhålla ett holistiskt perspektiv utgick intervjuguiden från tre områden: Aktiviteter på verksamheten, aktiviteter i barnets vardag och aktiviteter på anstalten. Indelningen i dessa tre områden gjordes också eftersom intervjuguiden innehöll mer än sex frågor och det då anses lämpligt med indelning i undergrupper (33). Intervjuguidens disposition gjorde att författarna fick en ökad struktur över vad de skulle fråga om samt en ökad möjlighet att förklara intervjuens upplägg för informanten, dock styrde dispositionen informanterna och kan ha gjort att en del uppgifter som inte upplevdes tillhöra till något av de tre områdena uteblivit. Trots

riskerna för att styra informanterna ansågs en tydligt utformad intervjuguide vara fördelaktig särskilt eftersom författarna är oerfarna inom intervjusteknik.

Pålitlighet är en kvalitetsindikator som styrker studien (34), där exempelvis författarnas förförståelse bör beskrivas. I kvalitativa studier bör forskaren alltid reflektera kring sin egen förförståelse av fenomenet som ska studeras samt vilken betydelse den kan tänkas ha för studiens resultat (19). Förförståelse inkluderar bland annat teoretisk kunskap, tidigare erfarenheter och förutfattade meningar hos forskare. Författarnas arbetsterapeutiska teoretiska kunskap har sannolikt påverkat tolkningen av studiens resultat då författarna besitter en grundläggande kunskap om aktiviteter och dess olika betydelser. Att författarna till studien tagit del av utvärderingen av Solrosen (24), haft ett personligt samtal med dess författare samt läst Socialstyrelsens kartläggning (3) antas vidare ha ökat förförståelsen för målgruppen och de insatser och stöd som erbjuds. Författarna har däremot ingen personlig förförståelse för målgruppen i form av till exempel egenupplevda erfarenheter. Författarnas samlade förförståelse kan ha påverkat genomförandet av analysprocessen eller utformandet av intervjuguiden då författarna kan ha varit mer observanta på de delar som de varit bekanta med sedan tidigare.

Trovärdighet innebär att forskaren löpande verifierar de ställningstaganden som gjorts (35). Att de båda författarna bakom studien närvarat vid samtliga intervjutillfällen samt att de förhållit sig förhållandevis strikt till intervjuguiden bedöms ha minskat sannolikheten att informanterna fått olika följdfrågor och att resultatet kan ha påverkats av detta. Trovärdigheten stärks vidare av att författarnas handledare tagit del av det transkriberade materialet och med inblick i detta kontrollerat studiens resultatbeskrivningar. Att det var författarna själva som genomförde och transkriberade intervjuerna bedöms vidare stärka studiens pålitlighet. Författarna har även reflekterat kring studiens resultat tillsammans med studiekamrater och fått besvara kritiska frågor från dessa, något som benämns som peer debriefing (35) och anses ha ökat trovärdigheten. Studien har ett betydande mått av subjektivitet då författarna har haft en aktiv del av datainsamlingen genom interaktionen med informanterna (19). Kvalitativ innehållsanalys (22) var relevant att använda som metod för att analysera textinnehållet, för att därefter identifiera likheter och skillnader. Metoden valdes då den är bekant för författarna sedan tidigare, dock bör det lyftas att författarnas erfarenhet av att använda metoden var begränsad vilket kan ha påverkat kvaliteten av analysprocessen. Författarna har upprepat flera steg i analysprocessen för att säkerställa analysen och därmed även resultatet. Författarna var noggranna med att de meningsbärande enheterna var tillräckligt långa för att viktigt innehåll inte skulle gå förlorat, vilket anses vara en aspekt som ökar resultatets trovärdighet (34).

Överförbarhet redogör för huruvida studiens resultat kan överföras till andra grupper och sammanhang (35). Författarna ser en viss svårighet med att överföra resultatet till en annan målgrupp än barn med en frihetsberövad förälder. Andra yrkesgrupper som arbetar med målgruppen såsom pedagoger i olika kontexter anses dock kunna dra nytta av resultatet för att främja barnens välmående och aktivitetsliv.

Slutsats och kliniska implikationer

Barn med en frihetsberövad förälder är en grupp i samhället som inte ges mycket utrymme i samhällsdebatten, författarnas förhoppning är att denna studie ska komma att bidra till att gruppen ges ökad uppmärksamhet och därmed på sikt tilldelas fler resurser. Sammantaget

påvisar föreliggande studie att lustfyllda och avkopplande aktiviteter är av särskild betydelse för känslan av att få vara barn samt att ett upprätthållande av tidigare aktivitetsmönster skapar en känsla av ökad stabilitet hos barnet. Studiens resultat bedöms vara en indikation på att den arbetsterapeutiska kompetensen skulle kunna förbättra barnens situation genom en ökad kunskap om hur aktivitet kan främja barnens hälsa. En ökad medvetenhet och kunskap kring betydelsen av aktivitet för målgruppen skulle kunna bidra till att det stöd och de insatser som riktas till målgruppen förvaltas på bästa sätt. I skolan skulle den arbetsterapeutiska kompetensen kunna bidra till att barn med en frihetsberövad förälder fångas upp i ett tidigt skede och ges det stöd som krävs för att aktiviteter i skolan inte ska påverkas av den nya situationen i hemmiljön. Arbetsterapeutiska insatser i skolan skulle kunna ge målgruppen en ökad struktur samt innebära ett individuellt anpassat stöd, vilket kan vara nödvändigt då föräldrarnas frihetsberövande kan innebära att en viktig förebild för barnet försvinner samt en ökad belastning på omsorgsföräldern. Eftersom det finns ett stort mörkertal kring hur många barn som lever med en frihetsberövad förälder skulle det vidare vara av vikt att fånga upp målgruppen i en naturlig miljö. En annan arena där arbetsterapeuter skulle kunna verka för att förbättra målgruppens situation är inom kriminalvården. Miljön på anstalterna skulle ur ett aktivitetsperspektiv kunna kartläggas och anpassas för att möjliggöra utförandet av aktiviteter tillsammans med den frihetsberövade föräldern. För att ytterligare stärka behovet av arbetsterapeutisk kompetens för målgruppen finns ett behov av ytterligare studier.

Referenser

1. Wilcock AA, Hocking C. An occupational perspective of health. 3 uppl. Thorofare, N.J.: Slack; 2015.
2. Bufff Sverige. Bufff ger stöd till barn [Internet]. Stockholm: Bufff Sverige; 2015 [citerad datum 2018-12-07]. Hämtad från: <http://bufff.nu/om-oss/vilka-ar-bufff/>
3. Socialstyrelsen. Barn med frihetsberövade föräldrar: Kartläggning och analys. Utgivningsort okänd: Socialstyrelsen; 2018. Artikelnummer; 2018-12-54.
4. Polismyndigheten. Gripen, anhållen eller häktad [Internet]. Polismyndigheten [citerad datum 2018-12-07]. Hämtad från: <https://polisen.se/lagar-och-regler/gripen-anhallen-eller-haktad/>
5. Kriminalvården. Anstalt [Internet]. Kriminalvården [citerad datum 2019-03-27]. Hämtad från: <https://www.kriminalvarden.se/forskning-och-statistik/statistik-och-fakta/anstalt/>
6. Peny-Dahlstrand M. Aktivitetens betydelse för barn och ungdom. I: Eliasson A-C, Lidström H, Peny-Dahlstrand M, redaktörer. Arbetsterapi för barn och ungdom. Lund: Studentlitteratur; 2016. s. 23-33.
7. Kielhofner G. Dimensioner av görande. I: Kielhofner G, redaktör. Model of human occupation: teori och tillämpning. Lund: Studentlitteratur; 2012. s. 101-08.
8. Argentzell E, Leufstadius C. Meningsfull aktivitet och psykiskt funktionshinder. I: Eklund M, Gunnarsson B, Leufstadius C, redaktörer. Aktivitet & relation: mål och medel inom psykosocial rehabilitering. Lund: Studentlitteratur; 2010. s. 175-200.
9. Erlandsson L-K, Persson D. ValMo-modellen: Ett redskap för aktivitetsbaserad arbetsterapi. Lund: Studentlitteratur; 2014.
10. Hwang P, Nilsson B. Utvecklingspsykologi. 3 rev. uppl. Stockholm: Natur och kultur; 2011.
11. Kielhofner G. Görandet och blivandet: Aktivitetsförändring och aktivitetsutveckling. I: Kielhofner G, redaktör. Model of human occupation: teori och tillämpning. Lund: Studentlitteratur; 2012. s. 123-35.
12. Orban K. Familjens aktivitetsmönster. I: Eliasson A-C, Lidström H, Peny-Dahlstrand M, redaktörer. Arbetsterapi för barn och ungdom. Lund: Studentlitteratur; 2016. s. 35-42.
13. Evenshaug O, Hallen D. Barn- och ungdomspsykologi. 2 uppl. Lund: Studentlitteratur; 2001.
14. Unicef Sverige. Barnkonventionen är vårt uppdrag [Internet]. Stockholm: Unicef Sverige [citerad datum 2018-12-07]. Hämtad från: <https://unicef.se/barnkonventionen>
15. Björkhagen Turesson, Annelie. Mor i fängelse - mödrar och barn berättar. En analys av ungdomars resiliensprocess. 2009:1 Skriftserien. Göteborgs universitet, Institutionen för socialt arbete. Hämtad från: https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/18827/1/gupea_2077_18827_1.pdf
16. Thomas Kirby, Ann. The Effects of Parental Incarceration on Children's health into young adulthood. Doktorsavhandling vid Florida State University, College of Social Sciences and Public Policy, The Department of Sociology. Published by ProQuest LLC. Hämtad från: <https://search-proquest-com.ezproxy.ub.gu.se/docview/1873066820?accountid=11162>
17. Ersesund P, Wrangsjö B. Att förstå, bemöta och behandla bråkiga barn. Malmö: Studentlitteratur; 2008.

18. Barnombudsmannen. Straffa inte barnet! En studie av barnperspektivet inom kriminalvården. Stockholm: Barnombudsmannen; 2004. Barnombudsmannen rapporterar BR2004:01. Hämtad från:
<https://www.barnombudsmannen.se/globalassets/systemimporter/publikationer2/straffa-inte-barnet.pdf>
19. Henricson M, Billhult A. Kvalitativ design. I: Henricson M, redaktör. Vetenskaplig teori och metod: från idé till examination inom omvårdnad. Lund: Studentlitteratur AB; 2012. s. 129-37.
20. Friberg F, Öhlén J. Fenomenologi och hermeneutik . I: Henricson M, redaktör. Vetenskaplig teori och metod: från idé till examination inom omvårdnad. Lund: Studentlitteratur AB; 2012. s. 345-87.
21. Malterud K. Kvalitativa metoder i medicinsk forskning: en introduktion. 3. rev. uppl. Lund: Studentlitteratur; 2014.
22. Lundman B, Hällgren Graneheim U. Kvalitativ innehållsanalys. I: Granskär M & Höglund-Nielsen B, redaktörer. Tillämpad kvalitativ forskning inom hälso- och sjukvård. Lund: Studentlitteratur; 2008. s. 187-201.
23. Trost J. Kvalitativa intervjuer. 4 uppl. Lund: Studentlitteratur; 2010.
24. Lindahl L. På båda sidor av muren men alltid på barnets sida. Göteborg: FoU i Väst; 2018.
25. Göteborgs Räddningsmission. Solrosen Göteborg [Internet]. Göteborg: Göteborgs Räddningsmission [citerad datum 2018-12-07]. Hämtad från:
<https://raddningsmissionen.se/verksamhetsomraden/verksamheter/solrosen-goteborg>
26. Frälsningsarmén. Vårsol [Internet]. Frälsningsarmén [citerad datum 2019-03-27]. Hämtad från: www.fralsningsarmen.se/varsol/
27. Kjellström S. Forskningsetik. I: Henricson M, redaktör. Vetenskaplig teori och metod: från idé till examination inom omvårdnad. Lund: Studentlitteratur AB; 2012. s. 69-92.
28. Cullberg J. Kris och utveckling: en psykodynamisk och socialpsykiatrisk studie. 4 uppl. Stockholm: Natur och kultur; 2003.
29. Jensen M. Lektorier. 1 uppl. Lund: Studentlitteratur; 2013.
30. Mårtensson L, Archenholtz B. Occupational therapists' perceptions of habits based on their professional experiences. Scand J Occup Ther. 2017; 24(2):151-9.
31. Hultqvist J, Eklund M, Leufstadius C. Empowerment and occupational engagement among people with psychiatric disabilities. Scand J Occup Ther. 2015; (22):54-61.
32. Kuusela K. Det är aldrig för sent: vad orsakar och motverkar barns och ungas utanförskap i utsatta bostadsområden. I: Karlsson LB, Kuusela K, Rantakeisu U (red.). Utsatthet, marginalisering och utanförskap. Lund: Studentlitteratur; 2013. s. 151-84.
33. Kylén JA, Att få svar. 1 uppl. Stockholm: Bonnier Utbildning; 2004.
34. Wallengren C, Henricson M. Vetenskaplig kvalitetssäkring av litteraturbaserat examensarbete. I: Henricson M, redaktör. Vetenskaplig teori och metod: från idé till examination inom omvårdnad. Lund: Studentlitteratur AB; 2012. s. 481-96.
35. Danielson E. Kvalitativ innehållsanalys. I: Henricson M, redaktör. Vetenskaplig teori och metod: från idé till examination inom omvårdnad. Lund: Studentlitteratur AB; 2012. s. 329-43.